

KS. JULIAN GŁOWACKI*

KOŚCIELEC KOLSKI

SPRAWOZDANIE Z SYMPOZJUM
„EKUMENICZNY WYMIAR KATECHEZY”
WARSZAWA, 17 MAJA 2011 R.

Dnia 17 maja 2011 roku w sali kinowej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się międzywyznaniowa konferencja naukowa na temat: „Ekumeniczny wymiar katechezy”. Zorganizowana została przy współpracy Sekcji Teologii Ekumenicznej z Sekcją Katechetyki, pod patronatem Rady ds. Ekumenizmu Komisji Episkopatu Polski. Moderatorami byli kierownicy poszczególnych sekcji: ks. prof. UKSW dr hab. Wojciech Hanc (kierownik Sekcji Teologii Ekumenicznej) i ks. prof. dr hab. Kazimierz Misiaszek (kierownik Sekcji Katechetycznej).

Papież Jan Paweł II w encyklice *Ut unum sint* podkreśla umiłowanie prawdy jako dążenie do pełnej jedności między chrześcijanami. Katecheza, mająca swoje miejsce w procesie formacyjnym, ma za zadanie nie tylko umacnianie własnej tożsamości, ale także szacunek, który wyrażają miłość i pokora, w stosunku do przekonań innych Kościołów i Wspólnot kościelnych.

* Ks. mgr Julian Głowacki jest prezbiterem diecezji wrocławskiej i pracuje w Kościele Kolskim.

Temat, który podjęli prelegenci, wpisuje się w dwie istotne drogi Kościoła, łącząc je, co niewątpliwie ma ogromne znaczenie, kiedy pochylamy się nad ekumenizmem. Misja katechetyczna Kościoła i gest pojednania, ukazane z punktu widzenia różnych tradycji wyznaniowych, pomogły lepiej uchwycić czym ma być dążenie do jedności wyrażane na wszystkich możliwych płaszczyznach działalności Kościoła. Dużym walorem konferencji była podjęta z powodzeniem próba interdyscyplinarnego spojrzenia na problem katechezy, z punktu widzenia kilku wyznań, co pozwoliło na wymianę zarówno doświadczeń, jak i pomysłów w patrzeniu w przyszłość.

Konferencja została zorganizowana w dziesiątą rocznicę ogłoszenia *Karty Ekumenicznej* (2001), opracowanej przez przedstawicieli Konferencji Kościołów Europejskich (KEK) oraz Rady Konferencji Biskupów Europy (CCEE). W *Karcie* ujęto wspólne zadania na drodze odpowiedzialności za kształt Europy i jedność narodów. Wskazania zawarte we wprowadzeniu do polskiego wydania *Karty Ekumenicznej* (2003) były inspiracją do zorganizowania sympozjum o ekumenicznym wymiarze katechezy, o którym wprost mówi adhortacja apostolska *Catechesi tradendae* (1979): „Katecheza nie może być pozbawiona wymiaru ekumenicznego, gdyż wszyscy wierni, niezależnie od swych możliwości i swego stanowiska w Kościele, są powołani do osobistego uczestnictwa w tym ruchu, dążącym do jedności. Katecheza będzie miała wymiar ekumeniczny, jeśli nie przestając nigdy nauczać, że pełnia prawd objawionych i środków zbawienia, ustanowionych przez Chrystusa, znajduje się w Kościele katolickim, będzie to jednak czyniła ze szczerym szacunkiem w słowach i czynach w stosunku do wspólnot kościelnych, które jeszcze nie żyją w doskonałej jedności z tymże Kościołem. [...] Katecheza wreszcie jest ekumeniczna, jeśli stara się przygotować dzieci i młodzież oraz dorosłych katolików do życia w kontakcie z niekatolikami, z zachowaniem przy tym swojej tożsamości katolickiej, a równocześnie z szacunkiem okazywanym wierze innych” (n. 32).

Przybyłych gości powitał i sympozjum otworzył ks. prof. dr hab. Jan Przybyłowski, prorektor UKSW. Wprowadzenia merytorycznego dokonał ks. prof. UKSW dr hab. Stanisław Dziekoński, dziekan Wydziału Teologicznego. Następnie głos zabrał J.E. ks. bp Jacek Jezierski, wiceprzewodniczący Rady ds. Ekumenizmu Komisji Episkopatu Polski, który przedstawił ekumenizm jako zobowiązanie i znak czasu, przed jakim stajemy, podkreślając jak ważne jest właściwe przygotowanie katechezy w wymiarze ekumenicznym.

Po części oficjalnej rozpoczęły się konferencje naukowe. Pierwszy referat, pod tytułem „Ekumeniczny wymiar nauczania religii w szkole” wygłosił ks. prof. dr hab. Bogusław Milerski, prorektor CHAT. Podkreślał on, że różnica jest czymś pozytywnym. Przedstawił na podstawie danych statystycznych, że w Polsce model edukacji ponad wyznaniowej nie jest możliwy do spełnienia. Wspomniał o przemianach religijności, które nieustannie następują, a także o deinstytucjonalizacji wiary – dużym problemie współczesnej działalności Kościoła. Katechezę scharakteryzował jako miejsce spotkania religii. Przedstawił też pogląd: „O ile dla Kościołów ewangelickich ekumenizm odwołuje się do dialogu interkonfesyjnego i poszukiwania tego, co wspólne wśród i poprzez to, co zróżnicowane, a jego hasłem jest »jedność w różnorodności«, o tyle dla Kościoła katolickiego ekumenizm polega przede wszystkim na »odnowieniu jedności« Kościoła Chrystusowego jako Kościoła katolickiego (powszechnego), który – według nauki Kościoła katolickiego – w pełni trwa w Kościele katolickim (rzymskokatolickim)”, z takim ujęciem nie do końca w swoim referacie zgodził się ks. prof. UKSW dr hab. Wojciech Hanc, kierownik Sekcji Teologii Ekumenicznej, mówiąc o ewolucji spojrzenia Kościoła rzymskokatolickiego na ekumenizm po II Soborze watykańskim.

Kolejny referat wygłosił ks. prof. CHAT dr Jerzy Tofiluk. W swoim wystąpieniu przedstawił „Ekumeniczny wymiar katechezy. Punkt widzenia Kościoła prawosławnego”. Przedstawił jak wygląda sytuacja katechezy ekumenicznej w Kościele Prawosławnym, a także jakie są podejmowane próby, aby nie tylko dążyć do jedności, ale wspólnie prowadzić dialog. Podkreślał, że ekumenizm to nie tolerancja, a szacunek. Tolerancja to zbyt mało, a w ekumenizmie chodzi o znacznie więcej.

Ostatni wykład poprowadził ks. dr hab. Jerzy Kostorz z Uniwersytetu Opolskiego, który zatytułował: „Ekumeniczny wymiar duszpasterstwa katechetycznego w parafii”. Swój wygłos wzbogacił o projekcję filmu: „Chrzest w różnych odłamach chrześcijaństwa”, który nie tylko ukazał to, co łączy chrześcijan, ale także pokazał możliwość wzbogacenia katechezy przez dostępne na rynku pomoce multimedialne, a trochę zbyt mało rozreklamowane w środowiskach katechetycznych. W wystąpieniu, autor podkreślał, że katecheza w szkole nie zabrania robienia też katechezy przy parafii, a co niestety stało się rzeczywistością. Podkreślał, że nie można tylko na katechezę szkolną przerzucać odpowiedzialności za formację. Katecheza parafialna powinna mieć swoje miejsce niezależnie od katechezy szkolnej, ale w łączności z nią, aby być uzupełnieniem przez parafialne duszpasterstwo katechetyczne dzieci i młodzieży, dopełniając

formację szkolnego środowiska katechetycznego. Prelegent wspominał też ruchy i grupy modlitewne, które sprzyjają ekumenicznemu wychowaniu, a także ruchy, którym można nadać ekumeniczny wymiar i zaangażować tym samym w chrześcijańskie dążenia do jedności.

Po przerwie drugą część konferencji naukowej rozpoczął ks. prof. UKSW dr hab. Wojciech Hanc, kierownik Sekcji Teologii Ekumenicznej, referatem „Ekumeniczny wymiar katechezy w ujęciu dokumentów Kościoła rzymskokatolickiego”. Wspominał w nim o wykorzystywaniu owoców dialogu, który jest prowadzony. Przytoczył dokumenty niezwyklej wagi zarówno jeśli chodzi o ekumenizm, jak i o katechezę. Podkreślił przełom, jaki nastąpił od II Soboru watykańskiego w spojrzeniu na ruch ekumeniczny, kiedy to ekumenizm nabrał właściwego sensu. Na szczególną uwagę zasługuje wskazanie, że przy opracowywaniu nowych katechizmów konieczne jest uwzględnienie wytycznych adhortacji *Catechesi tradendae* oraz podkreślanie współpracy ekumenicznej w dziedzinie katechezy, gdyż ekumeniczny wymiar katechezy jest podstawowym wymogiem formacji.

Następny wykład przedstawił ks. dr Marcin Idzikowski, prefekt studiów WSD we Włocławku, który zatytułował: „Ekumeniczny wymiar katechezy w internecie”. Ważnym stwierdzeniem tego wystąpienia było podkreślenie, że miejsca katechezy to w szerszym znaczeniu chwile i okazje, gdzie może się rozwijać katecheza. Internet staje się amboną, współczesnym forum katechizacji. Mówiąc o ekumenicznym wymiarze w cyberprzestrzeni, prelegent stwierdził, że niestety niewiele stron poświęconych katolicyzmowi zajmuje się w ogóle ekumenicznym wymiarem katechezy. W mniejszym lub większym stopniu poruszają to zagadnienie strony: www.opoka.pl; www.katolik.pl; www.wiara.pl; www.tezeusz.pl. Z czego portal Wiara najkonkretniej zajmuje się ekumenizmem, najciekawiej z wymienionych stron www.

Ostatni referat pt.: „Ekumeniczny wymiar katechezy w ujęciu »Nowej podstawy programowej nauczania religii«” wygłosiła p. dr Agnieszka Kochan ze Szczecina. Był to nie tylko jedyny referat przedstawiony przez osobę świecką, ale także katechetkę zmierzającą się praktycznie z ekumenicznym wymiarem katechezy w I Liceum Ogólnokształcącym w Szczecinie. W swoim wystąpieniu, analizując *Podstawę programową katechezy Kościoła katolickiego w Polsce* (wyd. 2010), mówiła o możliwości wpisania ekumenizmu w katechezę, podkreślając, że nie chodzi o katechezę o ekumenizmie, ale o katechezę ekumeniczną, która zakłada cele wychowawcze na każdym etapie edukacji. Dokonywać powinna się permanentna

formacja, oczywiście dostosowana do możliwości intelektualnych dzieci i młodzieży na poszczególnych szczeblach edukacji.

Podsumowanie i prowadzenie dyskusji należało do ks. prof. dr hab. Józefa Budniaka, reprezentującego Uniwersytet Śląski, który oparł się na doświadczeniu Śląska, mówiąc o dokonującej się tam współpracy między katechetami różnych wyznań. Liczne głosy uczestników sympozjum, w tym także JE ks. bp. prof. dr. hab. Bronisława Dembowskiego, potwierdziły jak ważny był problem podjęty przez organizatorów tej konferencji naukowej. O słuszności poruszanego tematu świadczą też liczne inicjatywy ekumeniczne i wnioski na przyszłość, a także próba nawiązania dłuższej współpracy Sekcji Teologii Ekumenicznej i Sekcji Katechetycznej.